

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai

I 2019-10-22 Nr. (37.2-32)3-3866

DĖL NACIONALINIAM SAUGUMUI UŽTIKRINTI SVARBIŲ OBJEKTŲ APSAUGOS ĮSTATYMO TEIKIMO

Finansų ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Ekonomikos ir inovacijų ministerijos 2019 m. spalio 22 d. raštu Nr. (37.2-32)3-3866 pateiktą išvadoms gauti Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 ir 19 straipsnių ir 1 ir 4 priedų pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas), teikia šias pastabas ir pasiūlymus.

Įstatymo projekto 6 straipsniu siūloma keisti Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo (toliau – Įstatymas) 13 straipsnį ir jame nustatyti pareigą Vyriausybei tvirtinti pirmos ir antros kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių ketinamų sudaryti sandorių (toliau – sandoriai) sąrašą (toliau – Sandorių sąrašas), kuriame būtų nustatomi nacionaliniam saugumui užtikrinti *reikšmingi sandoriai*.

Pažymėtina, kad Įstatymo projektu keičiamo straipsnio 2 dalyje nustatytas vienintelis kriterijus, pagal kurį turėtų būti sudarytas toks sąrašas – tai *sandoriais įgyjamų prekių ar paslaugų reikšmė* nacionaliniam saugumui užtikrinti strateginę ar svarbią reikšmę turinčiai *infrastruktūrai*. Įstatymo projektu nustatytas kriterijus, pagal kurį turėtų būti sudarytas Sandorių sąrašas, yra vertinamojo pobūdžio, *nes nėra aišku, kaip nustatyti prekių ar paslaugų reikšmę infrastruktūrai*. Tokio pobūdžio nuostatos teisės akte sąlygoja tai, kad subjektas, kuriam nustatoma tam tikra pareiga (nagrinėjamu atveju – Vyriausybė), negalės jos tinkamai įvykdyti, atsiras galimybė tokią nuostatą interpretuoti subjektyviai ir priimti subjektyvius sprendimus. Siekdami teisinio aiškumo, siūlytume Įstatymo projekte įtvirtinti aiškius kriterijus ir (ar) sąlygas, kurioms esant, sandorių įgyjamos prekės ar paslaugos būtų laikytinos turinčios reikšmę nacionaliniam saugumui užtikrinti strateginę ar svarbią reikšmę turinčiai infrastruktūrai.

Be to, nėra visiškai aišku, kokia Įstatymo projektu keičiamo 13 straipsnio 2 dalyje nustatyta nacionaliniam saugumui užtikrinti strateginę ar svarbią reikšmę turinti infrastruktūra turima omenyje. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, siūlytina tikslinti Įstatymo projektu keičiamo 13 straipsnio 2 dalį taikant Įstatymo 17 straipsnio 2 dalies 9 punkto arba 17 straipsnio 8 dalies analogiją arba minėto straipsnio 2 dalyje duodant nuorodą į Įstatymo 3 straipsnio 4 dalyje įtvirtintą Vyriausybės sudaromą konkrečių nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto sąrašą.

Vertindami keičiamo Įstatymo 13 straipsnio 2 dalį ir siūlydami joje nustatyti aiškius kriterijus ir ketinamus sudaryti sandorius susieti su konkrečiais nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbiais įrenginiais ir turtu, abejojame tokio Sandorių sąrašo sudarymo tikslingumu.

Įstatymo projekto 9 straipsniu siūloma tikslinti Įstatymo 16 straipsnyje nustatytus terminus. Įstatymo projektu keičiamo 16 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad Vyriausybė sprendimą dėl siūlomo įsigyti turto turi priimti ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo Nacionaliniam saugumui užtikrinti

3d2a11b1f25dfc6e439bb814f2bae7d2.docx

svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisijos išvados gavimo dienos, o siekiant nustatyti įsigyjamo turto vertę, 10 darbo dienų terminas Vyriausybės sprendimu gali būti pratęstas 10 darbo dienų (vietoj šiuo metu galiojančiame Įstatyme nustatytų 5 dienų). Norėtume atkreipti dėmesį, kad jeigu iškils poreikis nustatyti siūlomo įsigyti turto vertę, bus reikalinga Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka įsigyti turto vertinimo paslaugą. Tikėtina, kad turto vertinimas užtruks žymiai ilgiau nei per Įstatymo projektu siūlomą terminą, todėl siūlome **Įstatymo projektu keičiamo Įstatymo 16 straipsnio 6 dalyje nustatyti ilgesnius terminus** tam, kad minėta Įstatymo nuostata galėtų būti įgyvendinama realiais terminais.

Be to, norime atkreipti Jūsų dėmesį į Įstatymo projekto aiškinamojo rašto 11 punktą, į kurį, be jau nurodytų teisės aktų, turėtų būti įtrauktas Vyriausybės 2019 m. birželio 12 d. nutarimo Nr. 554 „Dėl Lietuvos valstybės pirmumo teisės įsigyti nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią įmonę, jos akcijas, nekilnojamąjį turtą ir (arba) jai priklausančius nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbius įrenginius ir turtą įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimas.

R. Pūkienė, 239 0196, el. p. rita.pukiene@finmin.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius, tel.: (8 5) 273 5673, 8 706 80 501, faks. (8 5) 264 8517, el. p. kam@kam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602751

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai

2019-11-12 Nr. 12-01-1458
Į 2019-10-22 Nr. (37.2-32)3-3866

DĖL NACIONALINIAM SAUGUMUI UŽTIKRINTI SVARBIŲ OBJEKTŲ APSAUGOS ĮSTATYMO IŠVADŲ

Atsakydami į Jūsų 2019 m. spalio 22 d. raštą Nr. (37.2-32)3-3866 „Dėl Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo teikimo“, teikiame šias Krašto apsaugos ministerijos išvadas ir siūlymus:

1. Krašto apsaugos ministerija 2019 m. balandžio 8 d. raštu Nr. 12-01-560 Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateikė Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 13 straipsnio ir 1 ir 4 priedų pakeitimo įstatymo projektą Nr. 19-1971(2) (toliau – Įstatymo projektas Nr. 19-1971(2)). Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupė įvertino nurodytą įstatymo projektą ir 2019 m. balandžio 17 d. raštu pateikė dalykinio vertinimo išvadą, kurioje, atsižvelgiant į Vyriausybės kanclerio pavedimą Ekonomikos ir inovacijų ministerijai iki 2019 m. liepos 1 d. parengti ir Vyriausybei pateikti Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, siūloma Įstatymo projektą Nr. 19-1971(2) prijungti prie Ekonomikos ir inovacijų ministerijos rengiamo Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas). Atsižvelgdami į tai, pridedame Įstatymo projektą Nr. 19-1971(2), Įstatymo projekto Nr. 19-1971(2) lyginamąjį variantą, Įstatymo projekto Nr. 19-1971(2) aiškinamąjį raštą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupės 2019 m. balandžio 17 d. dalykinio vertinimo išvadą ir siūlome teikiamą derinti įstatymo projektą sujungti su Įstatymo projektu Nr. 19-1971(2). Pažymime, kad Įstatymo projektas Nr. 19-1971(2) su suinteresuotomis institucijomis buvo suderintas.

2. Taip pat siūlytume atkreipti dėmesį, kad teikiamo Projekto 5 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo (toliau – Įstatymas) 12 straipsnio naujoje 12 dalyje nurodytais atvejais, kai išvados priėmimui reikia gauti ar išnagrinėti papildomą informaciją iš investuotojo, pareiškėjo, valstybės ar savivaldybių institucijų ar kitų asmenų, siūlytina ne stabdyti patikros procedūrą, bet atitinkamam terminui pratęsti patikros terminą. Analogiškais atvejais ir kitose Projekto bei Įstatymo nuostatose numatomas termino pratęsimo, bet ne procedūros stabdymo institutas, be to, nekils teisinio neaiškumo, ar sustabdžius patikros procedūrą gali būti atliekami kokie nors veiksmai: renkama informacija, nagrinėjama gauta informacija ir pan.

3. Svarstyтина, ar Projekto 11 straipsniu keičiamo Įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje numatyto atitikties nepriekaištingai reputacijai reikalavimo neturėtų būti atsisakoma dėl šių priežasčių:

Pirma, pagal Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisijos narių tarnybos veiklą reguliuojančius įstatymus (Valstybės tarnybos įstatymą, Diplomatinės tarnybos įstatymą, Žvalgybos įstatymą, Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymą, Vidaus

tarnybos statutą, Prokuratūros įstatymą) asmenys, priimami į tarnybą, jau turi atitikti nepriekaištingos reputacijos reikalavimus, o aplinkybių, kurioms esant asmuo yra nelaikomas nepriekaištingos reputacijos, atsiradimas dažnu atveju yra jo atleidimo iš tarnybos pagrindas;

Antra, Darbo kodekse (taikytinas Lietuvos banko tarnautojams) nepriekaištingos reputacijos reikalavimai nenustatomi, todėl neaišku, kokius reikalavimus turėtų atitikti komisijos narys – Lietuvos banko atstovas.

4. Papildomai Krašto apsaugos ministerija norėtų atkreipti dėmesį, kad Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos komiteto 2019 m. gegužės 29 d. išvadoje Nr. 108-P-18 „Dėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo“ buvo pasiūlyta Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo nuostatas suderinti su Viešųjų pirkimų įstatymo 92 straipsnio 12 dalies nuostatomis, bet iš pateiktų Įstatymo projekto nuostatų nematyti, kad į Ekonomikos komiteto siūlymą būtų atsižvelgta.

PRIDEDAMA:

1. Įstatymo projektas Nr. 19-1971(2), 1 lapas.
2. Įstatymo projekto Nr. 19-1971(2) lyginamasis variantas, 1 lapas.
3. Įstatymo projekto Nr. 19-1971(2) aiškinamasis raštas, 5 lapai.
4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupės 2019 m. balandžio 17 d. dalykinio vertinimo išvada, 2 lapai.

Ministerijos kanclerė

Daiva Beliackienė

Mantas Keliotis, tel. (8 5) 273 5597, el. p. mantas.keliotis@kam.lt

Monika Koroliovienė, tel. (8 5) 265 7511, el. p. monika.korolioviene@kam.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Basanavičiaus g. 5, LT-01118 Vilnius, tel. (8 5) 219 3400, el. p. dmm@lrkm.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188683671

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai

2019-11-12 Nr. S2-3029
Į 2019-10-22 Nr. (37.2-32)-3-3866

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NACIONALINIAM SAUGUMUI UŽTIKRINTI SVARBIŲ OBJEKTŲ APSAUGOS ĮSTATYMO KEITIMO PROJEKTO

Kultūros ministerija išnagrinėjo išvadsoms gautą Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 ir 19 straipsnių ir 1 ir 4 priedų pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas).

Atsižvelgiant į tai, kad Projektu keičiamas Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 2 priedas, o ne 4 priedas, tikslintinas Projekto pavadinimas ir atitinkamai jo lydimoji medžiaga.

Kitų pastabų ar pasiūlymų Projektui pagal kompetenciją Kultūros ministerija neturi.

Ministerijos kancleris

Laimonas Ubavičius

Brigita Kosaitė, tel. +370 608 47 621, el. p. brigita.kosaite@lrkm.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Jogailos g. 14, LT-01116 Vilnius, tel. (8 5) 262 7797, faks. (8 5) 212 6492, el. p. taryba@kt.gov.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188668192

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai
El. p. kanc@eimin.lt

2019-11- Nr. (2.30-35) 6V-
Į 2019-10-22 Nr. (37.2-32)3-3866

DĖL NACIONALINIAM SAUGUMUI UŽTIKRINTI SVARBIŲ OBJEKTŲ APSAUGOS ĮSTATYMO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba išnagrinėjo Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos 2019 m. spalio 22 d. raštu Nr. (37.2-32)3-3866 pateiktą derinti Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 ir 19 straipsnių ir 1 ir 4 priedų pakeitimo įstatymo projektą ir pagal kompetenciją pastabų bei pasiūlymų neturi.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas

LIETUVOS BANKAS

Lietuvos Respublikos ekonomikos
ir inovacijų ministerijai

Nr.
Į 2019-10-22 Nr. 3-3866/19-12420

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO SUDERINIMO

Informuojame, kad išnagrinėję siūlomus Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 ir 19 straipsnių ir 1 ir 4 priedų pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas) pakeitimus pastabų Projekto rengėjams neturime, nes, mūsų nuomone, siūlomi pakeitimai nepakeis investuotojų vertinimo procedūrų (kriterijų) strateginę reikšmę turinčiame finansų sektoriuje.

Valdybos narys

Marius Jurgilas

Valdas Jacynas, tel. +370 608 00 969

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai
El. p. kanc@eimin.lt

2019-11- Nr.

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai
El. p. sumin@sumin.lt

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO

Akcinė bendrovė „Lietuvos geležinkeliai“ įvertino per Teisės aktų projektų informacinę sistemą pateiktą derinti Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 ir 19 straipsnių ir 1 ir 4 priedų pakeitimo įstatymo projektą (toliau – **Įstatymo projektas**) ir teikia pagrindines pastabas ir pasiūlymus dėl Įstatymo projekto tobulinimo.

1. Teisė kreiptis dėl kitų sandorių patikros

1.1. Siūlome palikti nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių teisę kreiptis į Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisiją (toliau – **Komisija**) taip pat ir dėl kitų sandorių, nenurodytų Įstatymo projekto 6 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo (toliau – **Įstatymas**) 13 straipsnio 1 dalyje. Manome, kad tokios teisės panaikinimas sukuria teisinio reguliavimo spragą, nes nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbi įmonė neturi galimybės inicijuoti sandorio patikros, nors turi abejonių dėl tokio sandorio sudarymo atitikties nacionalinio saugumo interesams.

2. Sandoriai su nacionalinio saugumo interesų neatitinkančia sandorio šalimi

2.1. Įvertinę viešuosiuose pirkimuose taikomą praktiką, kai siekiant užtikrinti perkančiosios organizacijos, taip pat ir valstybės interesus, yra sudaromi nepageidaujamų tiekėjų sąrašai, siūlome Įstatymo projekte numatyti, kad kiekviena ūkio sektoriaus šakos politiką formuojanti institucija sudaro nacionalinio saugumo atžvilgiu nepageidaujamų tiekėjų sąrašus. Į šiuos sąrašus siūlome įtraukti investuotojus, pripažintus neatitinkančiais nacionalinio saugumo interesų ir asmenis, su kuriais sandoris nebuvo sudarytas dėl anksčiau Lietuvos Respublikos Vyriausybės priimto sprendimo neleisti sudaryti bet kokio kito sandorio su šiuo asmeniu dėl grėsmės nacionalinio saugumo interesams. Įstatymo projekte taip pat siūlome numatyti, kad visais atvejais privaloma pranešti apie sandorį, ketinamą sudaryti su tiekėju, nurodytu nepageidaujamų tiekėjų sąrašė, ir visais atvejais, tokio sandorio patikra yra atliekama.

3. Sandorių sąrašo sudarymo tvarka

3.1. Siūlome tikslinti Įstatymo projekto 6 straipsniu keičiamo Įstatymo 13 straipsnio 2 dalį, reglamentuojančią nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių ketinamų sudaryti sandorių sąrašo sudarymą, ir nurodyti šių nuostatų įgyvendinimo tvarką, t. y., kas ir kokiais kriterijais, taip pat kokiais terminais vertina, ar ketinami sudaryti sandoriai laikytini nacionaliniam saugumui užtikrinti reikšmingais sandoriais. Taip pat siūlome patikslinti, kokiam laikotarpiui šis sąrašas būtų sudaromas, kaip atnaujinimas, ypač tais atvejais, kai nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbi įmonė ketina sudaryti naujus sandorius, apie kuriuos nebuvo žinoma sudarant sąrašą.

3.2. Nei iš Įstatymo projekto, nei jo aiškinamojo rašto nėra aišku, kodėl Įstatymo projekto 6 straipsniu keičiamo Įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje yra vertinama sandorio reikšmė tik nacionaliniam saugumui užtikrinti strateginę ar svarbią reikšmę turinčiai infrastruktūrai, o ne visiems nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbiems įrenginiams ir turtui. Siūlome sandorių vertinimą sieti su visais nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbiais įrenginiais ir turtu.

4. Sektoriaus šakos politiką formuojanti institucija

4.1. Svarstyтина, ar nereikėtų Įstatymo projekto 6 straipsniu keičiamo Įstatymo 13 straipsnio 5 dalyje daryti nuorodos į Įstatymo projekto 6 straipsniu keičiamo Įstatymo 13 straipsnio 1 dalį. Manome, kad sandoris įtrauktas į Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą sandorių sąrašą savaime laikytinas darančiu įtaką nacionaliniam saugumui.

4.2. Įstatymo projekto 6 straipsniu keičiamo Įstatymo 13 straipsnio 6 dalyje nurodyta, kad sandorio šalies patikra atliekama *mutatis mutandis* vadovaujantis Įstatymo 12 straipsniu. Siūlome patikslinti, kokia yra reikšmė ūkio sektoriaus šakos politiką formuojančios institucijos pateiktos išvados priimant sprendimą dėl sandorio atitikties arba neatitikties nacionalinio saugumo interesams, nes tokia išvada Įstatymo 12 straipsnyje neminima.

5. Komisijos sprendimų priėmimo kriterijai

5.1. Pažymėtina, kad Įstatymo projekto nuostatos nereglamentuoja, kokiais kriterijais vadovaujamas Komisija priima sprendimą atlikti sandorio šalies patikrą, ar atsisakyti atlikti sandorio šalies patikrą. Iš Įstatymo projekto nuostatų taip pat nėra aišku, kokią reikšmę priimant sprendimą atlikti patikrą, ar jos neatlikti turi ūkio sektoriaus šakos politiką formuojančios institucijos pateikta išvada. Atitinkamai, siūlome papildyti Įstatymą Komisijos sprendimų dėl patikros atlikimo priėmimo kriterijais.

6. Sandorio atitikties nacionalinio saugumo interesams prezumpcija

6.1. Įstatymo projekto 6 straipsniu keičiamo Įstatymo 13 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad sandorio šalies patikra nėra atliekama tais atvejais, kai sandorio šalimi yra Lietuvos Respublikos ar užsienio investuotojai <...> išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos ar užsienio investuotojas, valstybė, kurioje jis įsteigtas ar kuri jį kontroliuoja, arba trečioji valstybė, su kuria toks investuotojas siejamas, veikia taip, kad kyla rizikos veiksmų, pavojų ar grėsmių nacionalinio saugumo interesams. Pažymėtina, kad iš Įstatymo projekto nuostatų nėra aišku, kaip ši išimtis bus

taikoma sandorio patikros atveju ir kas vertins, ar dėl sandorio šalies veiklos kyla rizikos veiksnių, pavojų ar grėsmių nacionalinio saugumo interesams, kai kreipimosi į atitinkamas institucijas dėl informacijos gavimo nebuvo. Manome, kad ši išimtis iš esmės negali būti taikoma sandorio patikros atveju, todėl siūlome jos atsisakyti.

7. Galimybė inicijuoti sudaryto sandorio patikrą

7.1. Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projekto 6 straipsniu keičiamo Įstatymo 13 straipsnio 8 dalyje numatyta, kad atitinkamos institucijos turi teisę inicijuoti sandorio patikrą tik tais atvejais, kai sandorį dar tik **ketinama sudaryti**. Įstatymo projektu institucijoms nėra suteikiama teisė inicijuoti jau sudaryto sandorio patikros. Pažymėtina, kad Įstatymo projektu yra susiaurintas kreipimosi į Komisiją pagrindų sąrašas, todėl siūlome suteikti institucijoms teisę inicijuoti ir jau sudarytų sandorių patikrą. Kartu pažymėtina ir tai, kad aplinkybės keliančios grėsmę nacionaliniam saugumui yra kintančios ir galimi atvejai, kai sandorio sudarymo dieną sandoris ar jo šalis nekėlė grėsmės nacionaliniam saugumui, tačiau situacija pasikeitė po sandorio sudarymo. Tokiu atveju, nebūtų subjekto, kuris turėtų teisę inicijuoti jau sudaryto sandorio patikrą.

8. Pirkimų srities įstatymų įgyvendinimas

8.1. Pažymėtina, kad Įstatymo projektu nėra įgyvendintos Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 92 straipsnio 12 dalies ir Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srityse perkančiųjų subjektų, įstatymo 100 straipsnio 10 dalies nuostatos, nors nagrinėjant minėtų įstatymų pakeitimus Lietuvos Respublikos Seime buvo įsipareigota užtikrinti šių nuostatų įgyvendinimą keičiant Įstatymą.

9. Rangovų / subrangovų darbuotojų patikra

9.1. Įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje numatyti tokie asmenys, kaip įmonių vadovai, valdybų nariai. Manome, kad netikslinga atlikti šių asmenų patikrą vadovaujantis Įstatymo projekto 10 straipsniu keičiamo Įstatymo 17 straipsnio 8 dalimi.

9.2. Siūlome tikslinti Įstatymo projekto 10 straipsnį ir nurodyti, kokiame etape turi būti atliktas rangovo vertinimas. Pažymėtina, kad Įstatymo 17 straipsniu reglamentuojama, kad asmenys **negali būti priimami į atitinkamas pareigas**, jeigu neatitinka nacionalinio saugumo reikalavimų, todėl nėra aišku, kaip šią nuostatą taikyti rangovo darbuotojams, vadovams, ar valdybos nariams. Taip pat nėra aišku, kokios yra pasekmės sutarties sudarytos su rangovu galiojimui, jeigu pagal Įstatymo 17 straipsnį atliko vertinimo rezultatai yra neigiami. Manome, kad siekiant teisinių santykių aiškumo ir stabilumo, šios aplinkybės turėtų būti atskleistos Įstatymo projekte.

10. Kitos redakcinio pobūdžio pastabos

10.1. Atsižvelgdami į tai, kad galiojančio Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo (toliau – **Įstatymas**) 2 straipsnio 2 dalies 5 punkte jau numatyta, kad investuotoju yra laikomas asmuo, kuris **įsigydamas turtą ar kitais būdais ketina vykdyti, vykdo veiklą šio įstatymo 4 straipsnyje nustatytos apsaugos zonos teritorijoje** <...> siūlome tikslinti Įstatymo projekto 1 straipsnį ir jį dėstyti taip:

„1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

Papildyti 2 straipsnio 2 dalį 6 punktu:

„6) siekia vykdyti ar vykdo veiklą nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbiame ūkio sektoriuje ~~arba apsaugos zonoje~~.“

10.2. Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projekto 3 straipsnyje siūloma vartoti naują sąvoką – „išankstinė patikra“, kuri nėra apibrėžta Įstatyme. Atitinkamai, nėra aišku, kas ir kaip tokią patikrą atlieka. Siūlome tikslinti Įstatymo projektą ir apibrėžti išankstinės patikros sąvoką.

10.3. Siūlome papildyti Įstatymo projekto 6 straipsniu keičiamo Įstatymo 13 straipsnio 2 dalį ir nurodyti, kad rengiant sąrašą vertinama ne tik sandorių įsigyjamų prekių ir paslaugų reikšmė nacionaliniam saugumui, bet taip pat ir įsigyjamų **darbu** reikšmė nacionaliniam saugumui.

10.4. Siūlome tikslinti Įstatymo projekto 6 straipsniu keičiamo Įstatymo 13 straipsnio 5 dalį ir nurodyti, koks ūkio sektorius turimas omeny kalbant apie „ūkio sektoriaus šakos politiką formuojančią instituciją“ – ūkio sektorius, kuriame veikia nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbi įmonė, ar ūkio sektorius, su kuriuo yra susijęs sandorio objektas.

Generalinis direktorius

Mantas Bartuška

ORIGINALAS NEBUS SIUNČIAMAS

Tatjana Baršienė, tel. (8 5) 269 2852, el. p. tatjana.barsiene@litrail.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 11, LT-01103, Vilnius, tel. 8 706 63846, faks. 8 706 63895

el. p. LRVkanceliarija@lr.lv, <http://www.lrv.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604574

	2019-11-08	S-3960
Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai	2019-11-08	Nr.
	Į 2019-10-22	Nr. (37.2-32)3-3866

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NACIONALINIAM SAUGUMUI UŽTIKRINTI SVARBIŲ OBJEKTŲ APSAUGOS ĮSTATYMO NR. IX-1132 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 IR 19 STRAIPSNIŲ IR 1 IR 4 PRIEDŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisija (toliau – Komisija) gavo Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 ir 19 straipsnių ir 1 ir 4 priedų pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas) ir šiuo raštu teikia savo pastabas ir pasiūlymus dėl Įstatymo projekto:

1. Įstatymo projekto 1 str. siūlomo keisti Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo (toliau – keičiamas Įstatymas) 2 str. 2 dalies 6 punkte siūloma nustatyti, kad investuotojais būtų laikomi ir tie subjektai, kurie „siekia vykdyti ar vykdo veiklą nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbiame ūkio sektoriuje arba apsaugos zonos teritorijoje. Manome, kad siūlomoje nuostatoje tikslinga būtų atsisakyti formuluotės „arba apsaugos zonos teritorijoje“, nes subjektai, kurie ketina vykdyti veiklą ar ją vykdo apsaugos zonos teritorijoje, pagal galiojančio Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 str. 2 dalies 5 punktą jau yra laikomi investuotojais.
2. Atkreipiame dėmesį, kad keičiamo Įstatymo 11 str. 7 punkte teikiama nuoroda į Įstatymo 12 str. 12 dalį nebūtų korektiška, nes Įstatymo 11 str. 7 punkte įtvirtintas investuotojo neatitikties nacionalinio saugumo interesams kriterijus siejamas su tuo, kad investuotojas nepateikia jo atitikties nacionalinio saugumo interesams patikrai reikalingų dokumentų, taigi patikra šiuo atveju net negalėtų būti pradėta, o tuo tarpu keičiamo Įstatymo 12 str. 12 dalis reglamentuoja pradėtos patikros sustabdymą, kai reikalinga gauti papildomų duomenų ar informacijos. Atsižvelgiant į tai, siūlome Įstatymo 11 str. 7 punkte nustatytą kriterijų koreguoti taip, kad investuotoją pripažinti kaip neatitinkantį nacionalinio saugumo interesų būtų galima ne tuomet, kai jis nepateikė reikalaujamų dokumentų, o tik po to, kai jis šios prievolės neįvykdytų ir po papildomai suteikto laiko, suteikiančio investuotojui galimybę pasitaisyti ir ištaisyti savo pažeidimą.
3. Siūlome keičiamo Įstatymo 12 str. 2 dalyje vieningai vartoti formuluotę „sandoriai ar atliekami veiksmai“, t.y. ją vartoti ir nuostatoje „ir atitinkamai negali atlikti jokių šio straipsnio 1 dalyje nurodytų veiksmų“.
4. Keičiamo Įstatymo 12 str. 12 dalyje siūloma nustatyti patikros sustabdymą, kai išvados priėmimui reikalinga būtų gauti papildomos informacijos ar duomenų.

Tačiau, tuo pačiu nustatoma sąlyga, kad toks sustabdymas negali trukti ilgiau nei 10 darbo dienų. Manome, kad galimi atvejai, kai investuotojams bus tiesiog naudingiau neteikti papildomos informacijos, nes tokiu atveju Komisija galėtų ir nepriimti sprendimo, o tai, pagal keičiamo Įstatymo 12 str. 13 dalį reikštų teigiamą išvadą dėl investuotojo atitikties nacionalinio saugumo interesams. Atsižvelgiant į tai, siūlome nustatyti, kad tuo atveju, jei reikalingi papildomi dokumentai nėra gaunami per 10 darbo dienų terminą, Komisija turėtų alternatyvą spręsti – ar tęsti patikrą pagal turimus duomenis, ar palikti šį klausimą nenagrinėtą, kas negalėtų būti traktuojama kaip teigiamas sprendimas dėl investuotojo atitikties nacionalinio saugumo interesams.

5. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte yra nurodoma, kad „trumpi galutiniai terminai išvadai priimti apsunkina Komisijos užduotį išsamiai išanalizuoti ketinamų sudaryti sandorių galimą grėsmę nacionalinio saugumo interesams. <.....>. Turėdamos trumpus terminus patikrą atliekančios institucijos negali tinkamai išsiaiškinti dėl konkrečių investuotojų atitikties nacionalinio saugumo interesams kriterijų egzistavimo“. Pažymėtina, kad vienas iš galiojančio Įstatymo trūkumų dėl gana trumpų terminų nustatytų institucijoms/Komisijai patikrai atlikti, buvo akcentuotas ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2019-01-24 įsakymu Nr. V-14 „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudarytos darbo grupės atliktame nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos reguliavimo sistemos baigiamajame vertinime. Manome, kad keičiamas Įstatymas neužtikrintų keliamų tikslų (dėl būtinybės turėti pakankamus terminus investuotojų/sandorių patikrai atlikti), nes pvz. tam tikrais atvejais šie terminai ir sutrumpėtų – žr. keičiamo Įstatymo 12 str. 8 dalį, kurioje nustatytas 15 dienų terminas keičiamas į 10 darbo dienų terminą, 12 str. 9 dalyje nustatytas 3 dienų terminas keičiamas į 2 darbo dienų terminą arba 5 dienų terminas keičiamas į 3 darbo dienų terminą. Siekis turėti pakankamus terminus, tam kad būtų galima išsamiai išanalizuoti ketinamų sudaryti sandorių galimą grėsmę nacionalinio saugumo interesams, Komisijos nuomone, negalėtų būti pasiektas per 5 darbo dienų terminą, kaip siūloma nustatyti keičiamo Įstatymo 13 str. 5 dalyje. Itin maži, pagal nustatomų funkcijų reikšmę, terminai sąlygotų tai, kad tie darbai būtų atliekami formaliai/ paskubomis, nesurenkant/neišanalizuojant visų aplinkybių, reikšmingų objektyviai įvertinti investuotojų/sandorių atitiktį nacionalinio saugumo interesams. Atsižvelgiant į tai, bei siekiant, kad institucijos turėtų galimybę visapusiškai ir objektyviai atlikti savo funkcijas, bei tuo pačiu užtikrinti suderinamumą su atsakingo valdymo principais ir viešojo administravimo subjektų sprendimų kokybės reikalavimais, siūlome Įstatyme nustatytus terminus skaičiuojamus kalendorinėmis dienomis keisti į tokios pat trukmės darbo dienomis skaičiuojamus terminus. Šiuo aspektu vertintini ir keičiamo Įstatymo 12 str. 21 dalyje nustatyti terminai.
6. Atsižvelgiant į tai, kad keičiamo Įstatymo 12 str. 12 dalyje siūlomi nustatyti veiksmai kiltų iš Komisijos, o ne iš Komisijos pirmininko, todėl siūlome šioje dalyje formuluotę „Komisijos pirmininko motyvuotu sprendimu“ keisti į „Komisijos motyvuotu sprendimu“, o formuluotę „patikrą atnaujinus“ keisti į „patikrą Komisijai atnaujinus“.
7. Manome, kad keičiamo Įstatymo 12 str. 12 dalis, kurioje siūloma nustatyti patikros sustabdymą, gali sukelti praktinių įgyvendinimo problemų, nes 10 darbo dienų terminas šiuo atveju būtų skirtas tiek dokumentų gavimui, tiek išvados priėmimui pagal papildomai gautus dokumentus. Atsižvelgiant į tai, bei į šio rašto 2 punkto siūlymą, siūlome 12 str. 12 d. nuostatą dėstyti taip: „Jeigu paaiškėja, kad Išvados priėmimui reikalinga gauti ar išnagrinėti papildomą informaciją iš investuotojo, pareiškėjo, valstybės ar savivaldybių institucijų ar kitų asmenų, patikra Komisijos sprendimu sustabdoma iki kol bus gauta papildoma informacija. Terminas

papildomai informacijai gauti negali būti ilgesnis kaip 10 darbo dienų. Komisija ne vėliau kaip per 8 darbo dienas nuo termino pateikti papildomą informaciją pasibaigimo priima Išvadą arba, jeigu papildomos informacijos Išvada priimti nebuvo gauta, palieka klausimą nenagrinėtą. Išvados nepriėmimas dėl to, kad nebuvo gauta papildomos informacijos nėra laikoma kad investuotojas atitinka nacionalinio saugumo interesus pagal šio įstatymo 12 str. 13 dalį. Apie šioje dalyje nurodytos patikros sustabdymą ne vėliau kaip kitą darbo dieną po tokio sprendimo priėmimo turi būti pranešama pareiškėjui, investuotojui ir investuotojo patikrą inicijavusiam subjektui, nurodant kokią informaciją reikia pateikti“.

8. Atkreipiame dėmesį, kad keičiamo Įstatymo 12 str. 15 dalis neatitiktų 12 str. 14 dalies tuo aspektu, kad 12 str. 14 dalyje nustatoma, kad Komisijos išvadoje gali būti „ir rekomendacijas dėl investavimo visiško ar dalinio draudimo, nustatytinų privalomų reikalavimų ar sąlygų, kurių laikantis tokia investicija nekeltų grėsmės nacionalinio saugumo interesams“, o pagal 12 str. 15 dalį Vyriausybės nutarimas galėtų turėti tik „rekomendacijas investuotojui dėl investicijos“.
9. Vertindami keičiamo Įstatymo 12 str. 16 dalį, manome, kad joje nėra išdėstytos Vyriausybės sprendimo, kuriuo būtų pripažinta, kad investuotojas, siekiantis vykdyti veiklą ar ją vykdančio nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbiame ūkio sektoriuje ar apsaugos zonos teritorijoje (t.y. ne tas investuotojas, kuris būtų tikrinamas dėl jo ketinamų sudaryti sandorių ir (ar) atlikti veiksmų), neatitinka nacionalinio saugumo interesų pasekmės ir jo įgyvendinimas.
10. Manome, kad keičiamo Įstatymo 12 str. 17 dalyje galėtų būti patikslintas pranešimo dėl savo veiksmų, susijusių su investicija, atsisakymo pateikimo Komisijai terminas, nurodant jį „iki Išvados pateikimo Vyriausybei“, vietoj „iki Išvados priėmimo“.
11. Keičiamo įstatymo 13 str. 2 dalyje siūloma nustatyti, kad Vyriausybė nustatytų pirmos ir antros kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių ketinamų sudaryti sandorių sąrašą. Toje pačioje dalyje nurodomas vienas kriterijus, pagal kurį toks sąrašas turėtų būti sudarytas – tai sandoriais įgyjamų prekių ir paslaugų reikšmė nacionaliniam saugumui užtikrinti strateginę ar svarbią reikšmę turinčiai infrastruktūrai. Įstatymu deleguojant sandorių sąrašo sudarymą Vyriausybei, įstatymo leidėjas turėtų nustatyti aiškius kriterijus, pagal ką tokį sąrašą galima būtų nustatyti (pvz. ar jis bus sudaromas įmonėms, ar pagal sektorius), ar sandoriais įgyjamų prekių ir paslaugų reikšmė nacionaliniam saugumui užtikrinti strateginę ar svarbią reikšmę turinčiai infrastruktūrai būtų vienintelis kriterijus leidžiantis sandorius laikyti reikšmingus nacionalinio saugumo aspektu, nes pvz. keičiamo Įstatymo 13 str. 5 dalies 2 ir 5 punktuose yra kalbama ir apie kitus kriterijus - kaip kitos sandorio šalies galimybė gauti prieigą prie įmonės saugumo planuose nurodytų informacinių sistemų, susipažinti su konfidencialia informacija ir pan. Atkreiptinas dėmesys, jog įstatymo turinyje nesant įtvirtintų aiškių kriterijų ar sąlygų, kuriais remiantis Vyriausybė turėtų nustatyti ir konkretizuoti kokie sandoriai yra laikomi nacionaliniam saugumui užtikrinti reikšmingais sandoriais, siūlomo turinio nuostata įgalintų Vyriausybę nustatyti įstatymo turinį, o tai teisiniu požiūriu yra ydinga.
12. Pagal pateiktą keičiamo Įstatymo 13 str. 5 ir 6 dalis, dėl kitos sandorio šalies patikros bus sprendžiama tik gavus ekspertinę ūkio sektoriaus šakos politiką formuojančios institucijos išvadą dėl sandorio reikšmingumo įvertinimo. Atsižvelgiant į tai, manome, kad keičiamo Įstatymo 13 str. 4 dalies nuostata „Komisija per šioje dalyje nurodytą terminą taip pat gali kreiptis į nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią įmonę ir (ar) kitus subjektus, nustatydamą ne mažesnę kaip 5 darbo dienų terminą dėl papildomos informacijos, reikalingos sandorio šalies patikrai, pateikimo“ yra netikslinga, nes Komisija šiame etape dar nebus

priėmusi sprendimo dėl kitos sandorio šalies patikros. Dėl tos pačios priežasties netikslingas ir kitos sandorio šalies informavimas, kaip siūloma nustatyti 13 str. 4 dalyje, kartu atkreipiant dėmesį, kad 13 str. 3 dalis kalba ne apie kitos sandorio šalies informavimą, o apie kreipimąsi į ją dėl sandorio šalies patikrai reikalingų dokumentų pateikimo.

13. Keičiamo Įstatymo 13 str. 5 dalyje žodžius „susijusią aktualią informaciją“ siūlome keisti į „gautą informaciją“; 13 str. 5 dalies 1 punkte tikslintina formuluotė „galimybė daryti įtaką“ atskleidžiant jos turinį; 13 str. 6 dalyje po žodžių „laikantis šio įstatymo 12 straipsnyje nustatytos tvarkos“ siekiant teisinio aiškumo, siūlome įrašyti „nustatytos investuotojų atitikties nacionalinio saugumo interesams patikrai“; 13 str. 9 dalyje žodis „tiekėjas“, atsižvelgiant į prieš tai einančias nuostatas keistinas į „kita sandorio šalis“.
14. Atsižvelgiant į keičiamo Įstatymo 13 str. 9 dalį, keičiamo Įstatymo 13 str. 6 dalyje reikėtų nustatyti, kad Komisijai nusprendus pradėti kitos sandorio šalies patikrą, turėtų būti kreipiamasi į ją, dėl reikalingų dokumentų pateikimo ir patikra būtų pradedama tik gavus sandorio šalies patikrai reikalingus dokumentus.
15. Atsižvelgiant į keičiamo Įstatymo 13 str. 9 dalyje siūlomą nustatyti reguliavimą, reikėtų įvertinti, ar šiuo aspektu nereikėtų keisti Viešųjų pirkimų įstatymo ir teikti jį Seimui kartu su Įstatymo projektu.
16. Keičiamo įstatymo 13 str. reikėtų suregulamentuoti atvejį, kad nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbi įmonė neturėtų pakartotinai kreiptis į Komisiją dėl to paties klausimo – t.y. dėl to paties sandorio su ta pačia šalimi, jeigu prieš tai tos sandorio šalies dalyvavimas sandoryje dėl to paties objekto Vyriausybės sprendimu jau yra pripažintas kaip neatitinkantis nacionalinio saugumo interesų ir nepateikiama naujų duomenų, kurie leistų abejoti priimto sprendimo pagrįstumu. Tokia nuostata išplaukia iš Viešojo administravimo įstatymo 14 str. 5 dalies 4 punkto. Pakartotinės to paties sandorio su ta pačia šalimi patikros procedūros neturėtų būti atliekamos, nes jos būtų perteklinės.
17. Keičiamo Įstatymo 13 str. eliminavus galiojančio Įstatymo 13 str. 8 dalį liktų neaišku, ar Vyriausybė turėtų priimti sprendimą dėl sandorio pripažinimo neatitinkančio nacionalinio saugumo interesų – nes tą indikuoja 13 straipsnio pavadinimas, ar nutarimą dėl kitos sandorio šalies pripažinimo neatitinkančios nacionalinio saugumo interesų. Atsižvelgiant į tai, siūlome aiškiai nustatyti, kad Vyriausybės sprendimas būtų dėl sandorio atitikties nacionalinio saugumo interesams.
18. Atkreipiamo dėmesį, kad keičiamo Įstatymo 16 str. 4 dalyje nustatyta funkcija
„per 5 darbo dienas nuo pasiūlymo gavimo, pateikdama pasiūlymą ir šio straipsnio 7 dalyje nurodytame Vyriausybės patvirtintame tvarkos apraše nurodytus dokumentus (<.....>) kreipiasi į Komisiją dėl išvados <.....>“pagal savo pobūdį nepriskirtina Vyriausybei, t.y. ministrų kabinetui, nes neaišku kaip ji turėtų būti įgyvendinta (kreipiantis į Komisiją Vyriausybės nutarimu ar kitaip). Siūlome šioje vietoje subjektą, kuris kreiptųsi į Komisiją (t.y. persiųstų gautus dokumentus) nurodyti ne Vyriausybę, o Vyriausybės kanceliariją.
19. Keičiamo Įstatymo 19 str. 1 dalies nuostatą „Komisijos nariais skiriami tik nepriekaištingos reputacijos asmenys, pasirašę nešališkumo investuotojams deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą“ siūlome keisti, nurodant, kad nešališkumo deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą Komisijos nariai turėtų pasirašyti paskyrus juos Komisijos nariais, o ne prieš skiriant, kaip yra nurodoma 19 str. 1 dalyje.
20. Atsižvelgiant į Įstatymo 13 str., manome, kad keičiamo Įstatymo 19 str. 2 dalies 1 punkte turėtų būti atspindėta, kad Komisija atlieka ir sandorių atitikties

nacionalinio saugumo interesams patikrą, bei nustatyti, kad rekomendacijos gali būti teikiamos ne tik investuotojui, bet ir sandorio šaliai.

21. Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2019 m. sausio 1 d. VI Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra buvo reorganizuota prijungimo būdu prie VI Ignalinos atominės elektrinės, kuri perėmė atsakomybę už Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklą, Energetikos ministerija turėtų įvertinti ar šios saugyklos išskyrimas Įstatymo 1 priedo 1 punkte ir 4 priedo 1 punkto a papunktyje šiai dienai yra nepakitęs.
22. Atsižvelgiant į tai, kad investuotojų/sandorių šalių patikra susijusi su asmens duomenų tvarkymu, todėl atsižvelgiant į Vyriausybės darbo reglamento 25 punktą, manome, kad Įstatymo projektas turėtų būti suderintas su Valstybine asmens duomenų apsaugos inspekcija, o atsižvelgiant į keičiamo Įstatymo 13 str. 9 dalį – ir su Viešųjų pirkimų tarnyba.

Dėl Įstatymo projekto aiškinamojo rašto :

1. Aiškinamojo rašto 4 punkto antroje pastraipoje po žodžių „kurie neįsteigę juridinio asmens“ siūlome įrašyti „neįgiję akcijų ar kitų vertybinių popierių“.
2. Aiškinamojo rašto 3 psl. aprašant Įstatymo projekto 5 str. pakeitimus 1 punkte vietoj nuorodos į 12 str. 2 punktą turėtų būti teikiama nuoroda į 12 str. 2 dalį.
3. Atkreipiame dėmesį, kad pareiga Vyriausybei ir Komisijai užtikrinti investuotojo pateiktos informacijos konfidencialumą nėra nauja, ji nustatyta ir galiojančio Įstatymo 12 str. 6 dalyje. Atsižvelgiant į tai, koreguoti reikėtų aiškinamojo rašto formuluotę dėl Įstatymo projekto 5 str. pakeitimų (žr. 4 psl. antrąją pastraipą).
4. Aiškinamojo rašto 5 psl. trečiosios pastraipos turinys neatitinka keičiamo Įstatymo 13 str. 4 dalies turinio, nes pagal 13 str. 4 dalį pranešimu būtų laikomas ir nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės kreipimais pagal keičiamo Įstatymo 13 str. 3 dalį, ir abiem atvejais, t.y. gavus kreipimąsi, tiek pagal 13 str. 1 dalį, tiek pagal 13 str. 3 dalį, Komisija spręstų dėl sandorio šalies patikros. Keičiamame įstatyme nėra numatyta, kad Komisija įmonės pateiktą informaciją galėtų vertinti kaip informacijos pateikimą, nesprendžiant dėl sandorio patikros atlikimo.

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Kodas 124111348, T. Vrublevskio g. 6, LT-01143 Vilnius, tel. (8 5) 261 6063, faksas (8 5) 261 5366,
el. p. bendras@lsa.lt, atsisk. sąsk. LT287044060001377867 AB SEB bankas, banko kodas 70440

Ekonomikos ir inovacijų ministerijai

2019-11- Nr. (11)-SD-
Į 2019-10-22 Nr. (37.2-32)3-3866

DĖL PROJEKTO

Lietuvos savivaldybių asociacija išnagrinėjo Jūsų pateiktą Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 ir 19 straipsnių ir 1 ir 4 priedų pakeitimo įstatymo projektą ir iš esmės pastabų ar pasiūlymų jam neturi.

Patarėjas teisės klausimais,
laikinai einantis direktoriaus pareigas

Aleksandras Tiaškevičius

A.Tiaškevičius, (8 5) 2313697, aleksandras.tiaskevicius@lsa.lt

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir
inovacijų ministerijai

2019 m. lapkričio 6 d. Nr. 19-240IR

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NACIONALINIAM SAUGUMUI UŽTIKRINTI SVARBIŲ
OBJEKTŲ APSAUGOS ĮSTATYMO NR. IX-1132 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 IR 19
STRAIPSNIŲ IR 1 IR 4 PRIEDŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK) – didžiausia paslaugų, prekybos ir aukštųjų technologijų įmonės bei asociacijas vienijanti verslo organizacija Lietuvoje. LVK veikla yra pagrįsta asociacijos laisvės principo pagrindu, kuris yra fundamentalus teisės principas, įtvirtintas tarptautiniuose teisės aktuose (Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 11 str., Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 22 str. ir kt.), taip pat nacionaliniuose teisės aktuose (LR Konstitucijos 35 str., LR Asociacijų įstatyme). Pagrindinis asociacijos kaip susivienijimo tikslas yra atstovauti verslo bendruomenės interesams, todėl LVK savo veikla siekia kurti palankią aplinką verslui, skatinti rinkos ekonomikos sistemos plėtrą ir kt., o šie tikslai įgyvendinami per socialinį dialogą su institucijomis. Būtent šis Asociacijos veiklos tikslų įgyvendinimo procesas, viešai išreiškiant savo pozicijas, remiantis LR Konstitucijos 25 straipsniu, kuris numato, kad „Žmogus turi teisę turėti savo įsitikinimus ir juos laisvai reikšti. Žmogui neturi būti kliudoma ieškoti, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas“, yra Asociacijos kaip demokratinės visuomenės išraiškos ženklas. Dėl šios priežasties Asociacijos teikiama nuomonė laikytina verslo bendruomenės saviraiškos būdu.

Įvertinę Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos derinimui LVK pateiktą Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 ir 19 straipsnių ir 1 ir 4 priedų pakeitimo įstatymo projektą Nr. 19-12420, teikiame savo pastabas ir pasiūlymus.

Nr.	Įstatymo projekto nuostatos	Pastabos ir pasiūlymai
1.	1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas Papildyti 2 straipsnio 2 dalį 6 punktu: „6) siekia vykdyti ar vykdo veiklą nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbiame ūkio sektoriuje arba apsaugos zonoje.“	Diskutuotina, ar toks Įstatymo keitimas nebūtų perteklinis, kadangi Įstatymo 2 str. 2 d. 1-5 punktai nustato, kas laikoma Investuotoju, o Įstatymo projektu siekiamas įtvirtinti naujas punktas iš esmės patenka į kitų punktų apimtį, neapibrėžiant, kad laikytina „veikla“ šio punkto prasme. Tokia formuluotė tik įneštų dar daugiau neaiškumo ir neapibrėžtumo, nes bet kurią bet kokio subjekto vykdomą veiklą galima būtų vertinti, kaip patenkančią į šį reguliavimą – pvz., taksi paslaugas teikiantis asmuo veikia transporto sektoriuje, kuris yra strategiškai svarbus ūkio sektorius, tai jam, remiantis tokiu teisiniu reguliavimu, norint

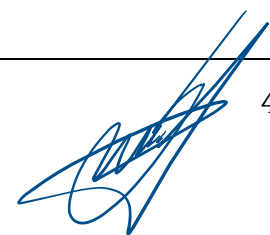
		<p>pradėti arba plėsti veiklą, reikėtų kreiptis į Komisiją. Siekiant aiškumo ir apibrėžtumo, reikėtų sukonkretinti svarbių ūkio sektorių formuluotes, nurodant kurios konkrečiai to sektoriaus ūkinės veiklos yra strategiškai svarbios.</p>
2.	<p>3 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas ir papildymas</p> <p>2. Pakeisti 10 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„5. Europos Sąjungos valstybės narės, Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijai, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijai ar Europos laisvosios prekybos asociacijai priklausančios valstybės, taip pat akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės teisinę formą atitinkantys ribotos atsakomybės juridiniai asmenys, kuriuose šių valstybių centrinės, regioninės ir (ar) vietos valdžios institucijoms priklauso daugiau kaip 1/2 balsų, suteikiančių šių juridinių asmenų vertybinių popierių ar dalių, išreiškiančių kapitalą, tarptautinės finansų organizacijos, kurių narė yra Lietuvos Respublika, taip pat kitos tarptautinės finansinės institucijos ar organizacijos, kurių tikslai, investavimo politika ir veikla nekelia grėsmės nacionaliniam saugumui, atitinka nacionalinio saugumo interesus ir jų išankstinė patikra nėra atliekama.“</p> <p>4. Pakeisti 10 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„6. Lietuvos Respublikos ar užsienio investuotojai, vykdantys ilgalaikę veiklą Europos Sąjungos valstybėje narėje, Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijai, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijai ar Europos laisvosios prekybos asociacijai priklausančioje valstybėje ir turintys patirties atitinkamoje srityje, išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos ar užsienio investuotojas, valstybė, kurioje jis įsteigtas ar kuri jį kontroliuoja, arba trečioji valstybė, su kuria toks investuotojas siejamas, veikia taip, kad kyla rizikos veiksmų, pavojų ar grėsmių nacionalinio saugumo interesams, atitinka nacionalinio saugumo interesus ir jų išankstinė patikra nėra atliekama.“</p>	<p>Atsižvelgiant į projekto teikėjų paaiškinimus ir tikslus aiškiau reglamentuoti procedūrą, sumažinti patikrų skaičių, reikėtų arba patikslinti 10 str. 5 ir 6 d., nurodant, jog tokių subjektų išankstinė patikra neatliekama ir jie neturi pareigos teikti pranešimus ir prašymus šiame įstatyme numatytais atvejais; arba tikslinti kitus str., pvz 10 str. 9 d. , papildant, jog <..... turi Komisijai pranešti Komisijos darbo tvarkos apraše nustatyta tvarka, išskyrus atvejus, kai investuotojas yra subjektas, išvardintas 10 str. 4-6 dalyse.></p>

3.	<p>3 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas ir papildymas</p> <p>5. Pakeisti 10 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„9. Investuotojas, veikdamas savarankiškai ar kartu su kitais sutartinai veikiančiais asmenimis, siekdamas įsigyti akcijų, kurios kartu su jo turimu akcijų paketu arba kartu su kitų sutartinai veikiančių asmenų turimu akcijų paketu suteikia 1/4 ar daugiau balsų nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbiame ūkio sektoriuje arba apsaugos zonos teritorijoje veikiančio ar steigiamo juridinio asmens visuotiniame akcininkų susirinkime, arba sudarant balsavimo teisės perleidimo sutartį įgyti teisę naudotis neturtinėmis akcininko teisėmis, kurios kartu su jo turimu akcijų paketu arba kartu su kitų sutartinai veikiančių asmenų turimu akcijų paketu suteikia 1/4 ar daugiau šioje dalyje nurodyto juridinio asmens akcijų, apie šioje dalyje nurodytus ketinamus sudaryti sandorius ar ketinamus atlikti veiksmus turi Komisijai pranešti Komisijos darbo tvarkos apraše nustatyta tvarka.“</p>	<p>Aiškinamajame Įstatymo projekto rašte nurodyta, jog siūlomi pakeitimai sumažins kreipimūsi į Komisiją skaičių. Tačiau siūlymas išbraukti šioje dalyje atvejus, kad kreiptis privaloma tik tuo atveju, kai investicija gali daryti poveikį ypatingos svarbos infrastruktūroms objektams, lemia, jog dabar kiekvienu atveju siekiant įsigyti ¼ ar daugiau balsų nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbiame ūkio sektoriuje arba apsaugos zonoje veikiančio ar steigiamo juridinio asmens visuotiniame akcininkų susirinkime, nors tai ir nedarys jokio poveikio ypatingos infrastruktūros objektams, reikės kreipti į Komisiją. Siūlome patikslinti arba į vieną dokumentą sukelti ypatingos svarbos infrastruktūros objektus, nes tik jie turi reikšmę nacionaliniam saugumui, kad lengviau būtų taikyti įstatymą, kurio tikslas nustatyti ir identifikuoti grėsmes nacionaliniam saugumui, o ne tikrinti kiekvieną sandorį, kuris neturi nė menkiausios įtakos tam.</p>
4.	<p>5 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas.</p> <p>„12. Jeigu paaaiškėja, kad Išvados priėmimui reikalinga gauti ar išnagrinėti papildomą informaciją iš investuotojo, pareiškėjo, valstybės ar savivaldybių institucijų ar kitų asmenų, patikra Komisijos pirmininko motyvuotu sprendimu sustabdoma, bet ne ilgiau nei 10 darbo dienų. Sustabdžius patikrą, sustabdomas Išvados priėmimo terminas. Patikrą atnaujinus, Išvados priėmimo terminas atnaujinamas. Apie patikros sustabdymą ne vėliau kaip kitą darbo dieną turi būti pranešama pareiškėjui, investuotojui ir investuotojo patikrą inicijavusiam subjektui, nurodant kokią informaciją reikia pateikti.“</p>	<p>Kadangi Įstatymo projektu siekiama įtvirtinti galimybę sustabdyti Išvados priėmimo terminą, vertintina, jog šiam terminui pasibaigus ir patikrą atnaujinus, nereikėtų atnaujinti Išvados priėmimo termino, kadangi taip nepagrįstai užsitęstų Išvados priėmimas. Atnaujinus Išvados priėmimo terminą, jis turėtų tęstis toliau. Siūlytina išdėstyti punktą:</p> <p>12. Jeigu paaaiškėja, kad Išvados priėmimui reikalinga gauti ar išnagrinėti papildomą informaciją iš investuotojo, pareiškėjo, valstybės ar savivaldybių institucijų ar kitų asmenų, patikra Komisijos pirmininko motyvuotu sprendimu sustabdoma, bet ne ilgiau nei 10 darbo dienų. Sustabdžius patikrą, sustabdomas Išvados priėmimo terminas. Patikrą atnaujinus, Išvados priėmimo terminas atnaujinamas tęsiasi toliau. Apie patikros sustabdymą ne vėliau kaip kitą darbo dieną turi būti pranešama pareiškėjui, investuotojui ir investuotojo patikrą inicijavusiam subjektui, nurodant kokią informaciją reikia pateikti.</p>

5.	<p>5 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas.</p> <p>„14. Išvadą, kad investuotojas neatitinka nacionalinio saugumo interesų, Komisija ne vėliau kaip per 2 darbo dienas po jos priėmimo pateikia Vyriausybei, prireikus – ir rekomendacijas dėl investavimo visiško ar dalinio draudimo, nustatytinų privalomų reikalavimų ar sąlygų, kurių laikantis tokia investicija nekeltų grėsmės nacionalinio saugumo interesams. Teikiant šioje dalyje nurodytą išvadą, kartu pridedamos šio straipsnio 7 dalyje nurodytų institucijų išvados (jeigu institucijos jas pateikė), pareiškėjo, investuotojo ar patikrą inicijavusio subjekto kreipimasis, kiti Komisijos darbo tvarkos apraše nurodyti dokumentai ir informacija. Apie išvados, kad investuotojas neatitinka nacionalinio saugumo interesų, pateikimą Vyriausybei pranešama pareiškėjui, investuotojui ir patikrą inicijavusiam subjektui.</p> <p>15. Remdamasi Išvada, kad investuotojas neatitinka nacionalinio saugumo interesų, galutinį teisiškai ir faktiškai pagrįstą sprendimą dėl investuotojo atitikties nacionalinio saugumo interesams per 10 darbo dienų nuo Išvados gavimo dienos priima Vyriausybė. Šioje dalyje nurodytas sprendimas įforminamas Vyriausybės nutarimu, kuriame gali būti teikiamos ir rekomendacijos investuotojui dėl investicijos. Komisija apie šioje dalyje nurodytą sprendimą ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo jo priėmimo praneša investuotojui ar pareiškėjui ir patikrą inicijavusiam subjektui kartu persiųsdama Vyriausybės nutarimą ir Komisijos išvadą. Jeigu per šioje dalyje nurodytus terminus Vyriausybė nepriima sprendimo dėl investuotojo atitikties nacionalinio saugumo interesams, laikoma, kad investuotojas atitinka nacionalinio saugumo interesus, o sandoris ar kiti veiksmai, dėl kurių sudarymo ar vykdymo buvo kreiptasi prašant įvertinti investuotojo atitiktį nacionalinio saugumo interesams, gali būti sudaromi ir vykdomi. Vyriausybės nutarimai dėl investuotojų atitikties nacionalinio saugumo interesams, kuriuose yra komercinę paslaptį sudarančios</p>	<p>Manome, jog siūlomu projektu Vyriausybės priimamas sprendimas neatitinka Komisijos teiktos išvados ir Vyriausybės kompetencija nepagrįstai susiaurinama. Jeigu 14 dalyje numatyta, jog Komisija Vyriausybei teikia išvadą, prireikus – ir rekomendacijas dėl investavimo visiško ar dalinio draudimo, nustatytinų privalomų reikalavimų ar sąlygų, tai Vyriausybei, kuri priima galutinį sprendimą, 15 dalyje taip pat reikia numatyti teisę nustatyti privalomuosius reikalavimus ir sąlygas, kurių laikantis tokia investicija nekeltų grėsmės. Siūlomu reguliavimu įnešama neaiškumo, ar Vyriausybė gali keisti Komisijos siūlomas nustatyti sąlygas ir rekomendacijas, ar gali tik patvirtinti Komisijos suformuluotas? Nors ir negausi teismų praktika šioje srityje, bet yra pasisakyta, jog Vyriausybės sprendimas yra galutinis, o Komisijos išvada net neskundžiama, tai mūsų įsitikinimu, visi nustatomi reikalavimai ir sąlygos privalo būti nurodyti Vyriausybės nutarime, ir jie gali skirtis nuo Komisijos pasiūlytų.</p>
----	--	--

	informacijos, teisės aktų registre nėra skelbiami.“	
6.	<p>6 straipsnis. 13 straipsnio pakeitimas.</p> <p>„5. Komisija, gavusi šio straipsnio 1 ir 3 dalyje nurodytą pranešimą, ne vėliau kaip kitą darbo dieną persiunčia visą su pranešimu susijusią aktualią informaciją ūkio sektoriaus šakos politiką formuojančiai institucijai, kuri ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo tokio pranešimo gavimo turi įvertinti ir pateikti Komisijai išvadą, ar sandoriu sandorio šaliai: <...>“</p>	<p>Diskutuotinas siekis įtraukti į Komisijos veiklą ministerijas, kurios turėtų atlikti pirminį vertinimą ir pateikti ekspertines išvadas pagal Įstatymo 13 str. 5 d. numatytus kriterijus. Vertintina, jog ministerijos nepagrįstai būtų įtraukiamos į procesą, kadangi į jas Komisija galėtų pati kreiptis, esant poreikiui. Įstatymo projektu siekiama griežčiau riboti konfidencialios informacijos, gautos iš Investuotojo, naudojimą, o toks papildomų subjektų įtraukimas, nenumatant jiems atsakomybės ir konkrečios kompetencijos, prieštarauja kitiems įstatymo projekto tikslams ir uždaviniams. Beveik kiekvienos ministerijos atstovas įtrauktas į Komisijos sudėtį, todėl jis galėtų ir privalėtų pateikti Komisijai reikiamą medžiagą ir informaciją.</p>
7.	<p>11 straipsnis. 19 straipsnio pakeitimas</p> <p>1. Pakeisti 19 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„1. Vyriausybė sudaro Komisiją ir tvirtina Komisijos darbo tvarkos aprašą. Vyriausybė gali pavesti Ministrui Pirmininkui patvirtinti Komisijos personalinę sudėtį. Komisijos nariais skiriami tik nepriekaištingos reputacijos asmenys, pasirašę nešališkumo investuotojams deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą, kurių turinio reikalavimus nustato Komisijos darbo tvarkos aprašas. Komisijos nariu negali būti valstybės politikas.</p>	<p>Turėtų būti užtikrinamas maksimalus Komisijos darbo skaidrumas, todėl siūlytina atsisakyti Įstatymo projekte numatyto 19 str. 1 d. pakeitimo, suteikiančio politinio-asmeninio pasitikėjimo valstybės tarnautojams galimybę tapti Komisijos nariais. Vertintina, jog politinio – asmeninio pasitikėjimo valstybės tarnautojų galėjimas tapti Komisijos nariais gali susilpninti pasitikėjimą Komisija, sukelti abejonių dėl Komisijos darbo skaidrumo ir nešališkumo. Komisijos veikloje būtina kuo labiau sumažinti bet kokias galimas neigiamas įtakas, galinčias turėti reikšmės Komisijos darbui ir sprendimams. Siūlytina išdėstyti punktą:</p> <p>1. Vyriausybė sudaro Komisiją ir tvirtina Komisijos darbo tvarkos aprašą. Vyriausybė gali pavesti Ministrui Pirmininkui patvirtinti Komisijos personalinę sudėtį. Komisijos nariais skiriami tik nepriekaištingos reputacijos asmenys, pasirašę nešališkumo investuotojams deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą, kurių turinio reikalavimus</p>

		nustato Komisijos darbo tvarkos aprašas. Komisijos nariu negali būti valstybės politikas, taip pat politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojas. “
8.	5 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas. 18. Šio įstatymo 11 straipsnio 2 ir 3 punktuose nurodytos grėsmę nacionalinio saugumo interesams keliančios priežastys laikomos nepašalinamomis.	Nors Įstatymo projekto rengėjai nesiūlo keisti šio punkto, mes esame įsitikinę, jog jis prieštarauja Konstitucijai ir neatitinka Įstatymo tikslo. Pavyzdžiui, Investuotojas buvo pripažintas neatitinkančiu nacionalinio saugumo interesų dėl vieno iš akcininkų keliamų grėsmių. Vėliau tas akcininkas pardavė juridinio asmens akcijas lojaliam Lietuvos piliečiui ar fiziniam asmeniui, visiškai atitinkančiam nacionalinio saugumo interesus. Dar vėliau tas pats juridinis asmuo, tik jau su kitokia akcininkų sudėtimi, siekia vykdyti investiciją ir dėl 12 str. 18 d. jam turėtų būti draudžiama tai daryti. Tokiu reguliavimu įtvirtinta kaltumo be kaltės prezumpcija, kuri gali skaudžiai atsiliiepti Lietuvos ekonomikai, investicijoms ir t.t. Prašome pripažinti 12 str. 18 d. netekusia galios. Komisija ir Vyriausybė kiekvieną kartą iš naujo turi vertinti atskirą Investiciją ir jos atitikimą nacionalinio saugumo interesams, o ne ieškoti juodų dėmių ir šešėlių praeities veikloje, tokios aplinkybės galėtų būti vertinamos konkrečiu atveju kaip didinančios grėsmę, bet ne preziumuojamos be jokių sąlygų.

Pagarbiai

Prezidentas

Valdas Sutkus

Originalas nebus siunčiamas

Ineta Rizgelė, el.p.: ineta@lvk.lt 8 5 212 1111

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINĖ PROKURATŪRA**

Biudžetinė įstaiga, Rinktinės g. 5A, LT-01515 Vilnius, tel. (8 5) 266 2304, faks. (8 5) 266 2317,
el. p. generaline.prokuratura@prokuraturos.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 288603320

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų 2019-11- Nr.
ministerijai

DĖL teisės aktų projektų nr. 19-12420 ir NR. 19-12450

Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, susipažinusi su pateiktu derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 ir 19 straipsnių ir 1 ir 4 priedų pakeitimo įstatymo pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektu Nr. 19-12450, taip pat Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 ir 19 straipsnių ir 1 ir 4 priedų pakeitimo įstatymo projektu Nr. 19-12420, šiems projektams pritaria ir pastabų pagal kompetenciją neturi.

Generalinis prokuroras

Evaldas Pašilis

Evelina Tamoševičienė, tel. (8 5) 266 2361, el. p. evelina.tamoseviciene@prokuraturos.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 17, LT-01505 Vilnius, tel. (8 5) 261 2363,
faks. (8 5) 212 4335, el. p. sumin@sumin.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188620589

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir
inovacijų ministerijai

2019-11 Nr.
Į 2019-10-23 Nr. (37.2-32)3-3866

DĖL NACIONALINIAM SAUGUMUI UŽTIKRINTI SVARBIŲ OBJEKTŲ APSAUGOS ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos susisieikimo ministerija, išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos 2019 m. spalio 23 d. raštu Nr. (37.2-32)3-3866 pateiktą išvadoms gauti Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 ir 19 straipsnių ir 1 ir 4 priedų pakeitimo įstatymą ir pagal kompetenciją teikia pastabas ir pasiūlymus:

1. Dėl įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 6 punkto papildymo – atkreipiame dėmesį, kad siūlomas papildomas punktas iš dalies persidengia su jau įstatyme esančiais 4 ir 5 punktais, kuriuose taip pat numatytas veiklos vykdymas ar ketinimas vykdyti veiklą strategiškai svarbiame ūkio sektoriuje ar apsaugos zonos teritorijoje. Siūlome tikslinti esamus punktus.

2. Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projekto 10 straipsnio 2 dalyje siūloma vartoti naują sąvoką – „išankstinė patikra“, kuri nėra apibrėžta Įstatyme. Atitinkamai, nėra aišku, kas ir kaip tokią patikrą atlieka. Siūlome tikslinti Įstatymo projektą ir apibrėžti išankstinės patikros sąvoką.

3. Dėl įstatymo 13 straipsnio:

3.1. Projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad įstatymo 13 straipsnio 1 dalies atvejais numatoma įmonių tik informavimo pareiga pranešti apie sandorį, o ne kreiptis dėl išankstinės sandorio šalies patikros. Atkreipiame dėmesį, kad tokiu atveju reikia Komisijos darbo tvarkos apraše numatyti nuostatas, kokius dokumentus turi pateikti įmonė, teikdama informaciją apie ketinamą sudaryti sandorį, kad būtų išvengiama procedūros nepagrįsto prailgėjimo tik todėl, kad įmonė turi pakartotinai teikti papildomus dokumentus.

3.2. Siūlome palikti nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių teisę kreiptis į Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisiją, taip pat ir dėl kitų sandorių, nenurodytų Įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje. Manome, kad tokios teisės panaikinimas sukuria teisinio reguliavimo spragą, kai nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbi įmonė neturi galimybės inicijuoti sandorio patikros, nors turi abejonių dėl tokio sandorio sudarymo atitikties nacionalinio saugumo interesams.

3.3. Siūlome tikslinti Įstatymo 13 straipsnio 2 dalį ir nurodyti šių nuostatų įgyvendinimo tvarką. Taip pat nėra aišku, kokiam laikotarpiui šis sąrašas būtų sudaromas, kaip atnaujinimas, ypač

tais atvejais, kai nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbi įmonė ketina sudaryti naujus sandorius, apie kuriuos nebuvo žinoma sudarant minėtą sąrašą.

3.4. Nei iš Įstatymo projekto, nei jo aiškinamojo rašto nėra aišku, kodėl Įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje yra vertinama sandorio reikšmė tik nacionaliniam saugumui užtikrinti strateginę ar svarbią reikšmę turinčiai infrastruktūrai, o ne visiems nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbiems įrenginiams ir turtui. Siūlome sandorių vertinimą sieti su visais nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbiais įrenginiais ir turtu.

3.5. Siūlome papildyti Įstatymo 13 straipsnio 2 dalį ir nurodyti, kad rengiant sąrašą vertinama ne tik sandorių įsigyjamų prekių ir paslaugų reikšmė nacionaliniam saugumui, bet taip pat ir įsigyjamų darbų reikšmė nacionaliniam saugumui.

3.6. Atkreipiame dėmesį, kad nėra visiškai aišku, kas turėtų būti laikoma esminiais sandorių pakeitimais, apie kuriuos įmonės turėtų informuoti Komisiją. Todėl siūlome numatyti tikslesnes nuostatas.

3.7. Projekte 13 straipsnio 5 dalimi siūloma numatyti, kad ūkio sektoriaus šakos politiką formuojanti institucija turės vertinti tam tikras aplinkybes, susijusias su sandoriu. Tačiau atitinkamos nuostatos galėtų būti vykdomos dokumentų teikimo etape, teikiant pranešimą apie ketinamą sudaryti sandorį, siekiant neužvilkti patikros procedūros trukmės.

3.8. Įstatymo 13 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad sandorio šalies patikra nėra atliekama tais atvejais, kai sandorio šalimi yra Lietuvos Respublikos ar užsienio investuotojai, vykdančys ilgalaikę veiklą Europos Sąjungos valstybėje narėje, Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijai, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijai ar Europos laisvosios prekybos asociacijai priklausančioje valstybėje ir turintys patirties atitinkamoje srityje, išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos ar užsienio investuotojas, valstybė, kurioje jis įsteigtas ar kuri jį kontroliuoja, arba trečioji valstybė, su kuria toks investuotojas siejamas, veikia taip, kad kyla rizikos veiksnių, pavojų ar grėsmių nacionalinio saugumo interesams, atitinka nacionalinio saugumo interesus ir jų išankstinė patikra nėra atliekama. Pažymėtina, kad iš Įstatymo projekto nuostatų nėra aišku, kaip ši išimtis bus taikoma sandorio patikros atveju ir kas vertins, ar dėl sandorio šalies veiklos kyla rizikos veiksnių, pavojų ar grėsmių nacionalinio saugumo interesams, kai kreipimosi į atitinkamas institucijas dėl informacijos gavimo nebuvo. Manome, kad ši išimtis iš esmės negali būti taikoma sandorio patikros atveju, todėl siūlome jos atsisakyti.

4. Dėl įstatymo 17 straipsnio:

4.1. Įstatymo 17 straipsnio 8 dalyje siūloma numatyti, kad įmonės turi parengti ir patvirtinti rangovų ir (ar) subrangovų darbuotojų pareigų sąrašus, ir tikrinti juose nurodytas pareigas einančius asmenis. Pažymime, kad įmonės negali žinoti ir kontroliuoti visų rangovų ir subrangovų organizacinės struktūros.

Taip pat, siūlome tikslinti Įstatymo projekto 17 straipsnio 8 dalį ir nurodyti, kokiame etape turi būti atliktas rangovo vertinimas. Pažymėtina, kad Įstatymo 17 straipsniu reglamentuojama, kad asmenys negali būti priimami į atitinkamas pareigas, jeigu neatitinka nacionalinio saugumo reikalavimų, todėl nėra aišku, kaip šią nuostatą taikyti rangovo darbuotojams, vadovams, ar valdybos nariams. Taip pat nėra aišku, kokios yra pasekmės sutarties sudarytos su rangovu galiojimui, jeigu pagal Įstatymo 17 straipsnį atliko vertinimo rezultatai yra neigiami. Manome, kad siekiant teisinių santykių aiškumo ir stabilumo, šios aplinkybės turėtų būti atskleistos Įstatymo projekte.

5. Atkreipiame dėmesį, kad keičiant įstatymą tikslinga būtų Komisijos darbo tvarkos apraše nurodyti koreguojamus terminus.

6. Pažymėtina, kad Įstatymo projektu nėra įgyvendintos Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 92 straipsnio 12 dalis

7. Taip pat atkreipiame dėmesį dėl planuojamo sudaryti sandorių sąrašo:

7.1. Jeigu į sandorių sąrašą bus traukiami sandoriai, susiję su informacinėmis sistemomis, siūlome numatyti, kad tikrinami sandoriai būtų siejami su programinės įrangos įsigijimu. Terminas informacinės sistemos apima programinę įrangą ir techninę įrangą, tačiau manytume, kad kritinę reikšmę turi programinės įrangos tiekėjai.

7.2. Nesant įstatyme galimybės įmonėms kreiptis ir dėl kitų, įstatyme ar sandorių sąrašė nenumatytų sandorių patikros, siūlytume svarstyti įtraukti sandorių tikrinimo pagrindą, kuris leistų tikrinti kontroliuojamoje teritorijoje esančios įmonės valdomos žemės nuomos sandorius (sudaromus aukciono būdu), kurie sudaromi ilgam apibrėžtam laikotarpiui.

Ministerijos kancleris

Gintaras Aliksandravičius

V. Beliackaitė, tel. (8 5) 239 3691, el. p. viktorija.beliackaite@sumin.lt
B. Virbickienė, tel. (8 5) 239 3841, el. p. brigita.virbickiene@sumin.lt

Lietuvos Respublikos
Ekonomikos ir inovacijų ministerijai
el. p. kanc@eimin.lt

2019-11-
į 2019-10-22

Nr.
Nr. (37.2-32)-3866

DĖL NACIONALINIAM SAUGUMUI UŽTIKRINTI SVARBIŲ OBJEKTŲ APSAUGOS ĮSTATYMO DERINIMO

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT) susipažinusi su derinimui pateiktu Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 2,4,10,11,12,14,15,16,17 ir 19 straipsnių ir 1 ir 4 priedų pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Projektas) TAIS Nr. 19-12420¹ ir jį lydinčiais teisės aktais teikia šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekto 3 straipsniu keičiamoje 10 straipsnio 4 dalyje įtraukiama nauja sąvoka „*dukterinės bendrovės*“. Atkreipiame dėmesį, jog sąvokos *dukterinė bendrovė* apibrėžtis turėtų būti pateikiama prie pagrindinių Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo (toliau – Įstatymas) sąvokų, išlaikant sąlygą, kad tokioje bendrovėje daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime suteikiančių akcijų priklausytų valstybei.
2. Projekto 4 straipsniu keičiamame 11 straipsnyje siekiama pripažinti netekusiu galios 11 straipsnio 6 punktą. STT nuomone, toks pakeitimas yra netikslingas, kadangi kaip matyti iš praktikos, svarbu, kad investuotojas pagrįstų realias galimybes įgyvendinti veiksmus numatytus Įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 1-5 punktuose.
3. Projekto 5 straipsniu keičiamo 12 straipsnio 4 dalyje nurodomi subjektai, kurie galės kreiptis į Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisiją (toliau – Komisija) dėl investuotojų patikros iniciavimo. STT nuomone Įstatyme reikėtų įtvirtinti pagrindus, kuriems esant numatytieji subjektai galėtų kreiptis į Komisiją. Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog 12 straipsnio 4 dalyje subjektų ratas yra platesnis, nei Projekto 6 straipsniu keičiamo Įstatymo 13 straipsnio 7 dalyje, kuriame numatyti tik trys subjektai galintys kreiptis dėl sandorių patikros.
4. Atkreipiame dėmesį, jog praktikoje neretai pasitaiko atvejų, kai institucija gauna informaciją dėl juridinio asmens, kurio atžvilgiu atliekamas baudžiamasis persekiojimas ar toks asmuo yra teisimas užsienio valstybėje, tačiau dėl trumpų terminų neįmanoma laiku surinkti oficialios informacijos iš užsienio valstybės, todėl siūlytina, jog tais atvejais, kai institucijos gauna informaciją, kad juridinio asmens atžvilgiu atliekamas baudžiamasis persekiojimas ar jis yra teisiamas užsienio valstybėje, būtų daroma išimtis terminų skaičiavimui ir terminas nustojamas skaičiuoti, kol bus gaunama oficiali informacija iš užsienio valstybių.

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/aa2b2640f4c511e9b399af08d0c47fd2?positionInSearchResults=54&searchModelUUID=79c72fe2-6b01-410e-95d1-bd65a1c44824>

5. Projekto 5 straipsniu keičiamo 12 straipsnio 10 dalyje siūlome įtvirtinti nuostatą, kad priimdama išvadą, Komisija investuotojui galėtų teikti ne tik rekomendacijas, bet ir įpareigojimus. Atitinkamai keistina ir 12 straipsnio 15 dalis.
6. Projekto 5 straipsniu keičiamo 12 straipsnio 17 d. numatyta, kad Vyriausybė priima sprendimą nutraukti patikrą, STT atkreipia dėmesį, kad Vyriausybė priima sprendimą dėl investuotojo atitikties nacionalinio saugumo interesams priėmimo, o ne dėl patikros nutraukimo, kadangi toje pačioje dalyje yra pasakyta, jog Komisija priima sprendimą nutraukti patikrą ir apie tai praneša Vyriausybei <...>.
7. Projekto 6 straipsniu keičiamo 13 straipsnio 2 dalyje nurodoma, jog Vyriausybė tvirtina pirmos ir antros kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių ketinamų sudaryti sandorių sąrašą. Tačiau tuo pačiu Projekte nėra įtvirtinamas subjektas rengiantis minėtą sąrašą, taip pat nėra numatytas tokio sąrašo atnaujinimo periodiškumas, sąrašo sudarymo aprašas. Atkreiptinas dėmesys, jog 13 straipsnio 1-5 dalys konstruojamos taip, kad Komisija patikrinimo procedūras pradeda į sąrašą jau įtraukto ketinamo sudaryti sandorį, tačiau STT nuomone procedūros turėtų būti formuluojamos atvirkščiai, tai yra atliekamas ketinamų sudaryti sandorių patikrinimas, o tik tuomet tokie sandoriai įtraukiami į sąrašą.

Direktoriaus pirmasis pavaduotojas

Jovitas Raškevičius

Ramunė Gervickienė, tel. (8 706) 63 391, el. p. ramunė.gervickiene@stt.lt

Mindaugas Guščius, tel. (8 706) 63 353, el. p. mindaugas.guscus@stt.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J.Tumo-Vaižganto g. 2, LT-01511 Vilnius, tel.: (8 5) 236 2444, (8 5) 236 2400.

faks. (8 5) 231 3090, el. p. urm@urm.lt, <http://www.urm.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188613242

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir
inovacijų ministerijai
Kopija: Lietuvos Respublikos
Vyriausybės kanceliarijai

2019-11-20 Nr. (23.2.14) 3-5367

Į 2019-10-22 Nr. (37.2-32)3-3866

DĖL NACIONALINIAM SAUGUMUI UŽTIKRINTI SVARBIŲ OBJEKTŲ APSAUGOS ĮSTATYMO TEIKIMO

Atsakydami į 2019 m. spalio 22 d. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos gautą raštą Nr. (37.2-32)3-3866, siūlome Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo pakeitimus ir pateiktą įstatymo projektą įvertinti ir suderinti su Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentu (ES) 2019/452, kuriuo nustatoma tiesioginių užsienio investicijų į Sąjungą tikrinimo sistema, (OL 2019, L 79I, p. 1) (toliau – Reglamentas).

Atkreipiame dėmesį, kad 2019 m. kovo 19 d. buvo priimtas Reglamentas, kuris nuo 2020 m. spalio 11 d. bus tiesiogiai taikomas visose Europos Sąjungos valstybėse narėse.

Šiuo metu vykdomė konsultacijas su Europos Komisija dėl Reglamento ir nacionalinės teisės atitikties ir įgyvendinimo galimybių. Taip pat, 2019 m. rugsėjo 20 d. raštu persiuntėme prašymą visoms suinteresuotoms institucijoms pagal kompetenciją įvertinti Reglamentą ir pateikti informaciją, ar ir kaip Reglamentas bus taikomas institucijų veiklos srityse, ar reikės ir kokių priemonių Reglamentui įgyvendinti, kokie numatomų priemonių įgyvendinimo terminai, kitą aktualią informaciją. Rekomendavome atkreipti dėmesį į Reglamento 4, 5, 6, 9, 11 straipsnius, kuriuose numatyti valstybėms narėms įpareigojimai, susiję su tiesioginių užsienio investicijų tikrinimu, bendradarbiavimo mechanizmas, reikalavimai teikiamai informacijai ir terminai. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atsakyme Nr. (23.3-71)-3 buvo pažymėta, kad Reglamento taikymo kontekste kyla klausimų dėl kompetencijų pasidalijimo tarp institucijų. Atsižvelgiant į tai, kad Ekonomikos ir inovacijų ministerija šiuo metu rengia Projektą, manome, kad būtų prasminga atlikti Reglamento ir rengiamo Projekto nuostatų, susijusių su investicijų tikrinimo apimtimi ir terminais, detalesnį vertinimą.

Remiantis Reglamento 6 straipsniu, valstybės narės praneša Komisijai ir kitoms valstybėms narėms apie visas tikrinamas tiesiogines užsienio investicijas jų teritorijoje. Ne vėliau kaip praėjus 15 kalendorinių dienų kitos valstybės narės ir Komisija praneša tikrinimą atliekančiai valstybei narei apie savo ketinimą pateikti pastabas arba nuomonę arba prašoma pateikti papildančios informacijos.

Pastabos arba nuomonės siunčiamos tikrinimą atliekančiai valstybei narei per pagrįstos trukmės laikotarpį ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per 35 kalendorines dienas nuo pranešimo ir informacijos apie tikrinimą gavimo. Jei buvo paprašyta pateikti papildomos informacijos, tokios pastabos arba nuomonės pateikiamos ne vėliau kaip per 20 kalendorinių dienų po papildomos informacijos arba pranešimo, kad valstybė narė negali pateikti prašomos papildomos informacijos, gavimo.

Atsižvelgiant į Reglamente numatytus bendradarbiavimo mechanizmo tikrinamų tiesioginių užsienio investicijų atžvilgiu terminus, siūlome Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme numatyti galimybę sustabdyti patikrą, jeigu Komisija ar valstybė narė per Reglamente numatytą 15 kalendorinių dienų terminą praneša apie savo ketinimą pateikti pastabas ar nuomonę tikrinamai investicijai. Patikros sustabdymo laikotarpis turėtų būti suderintas su Reglamento 6 straipsnio 7 dalies nuostatomis bei pakankamas Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisijai deramai įvertinti pateiktą Europos Komisijos nuomonę ir valstybių narių pastabas.

Viceministras

Albinas Zananavičius

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius,
tel.: (8 5) 271 7154 / 271 7178, faks. (8 5) 271 8551, el. p. bendrasisd@vrm.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir
inovacijų ministerijai

Nr.

DĖL ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Vidaus reikalų ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 ir 19 straipsnių ir 1 ir 4 priedų pakeitimo įstatymo projektą, informuoja, kad pastabų ir pasiūlymų projektui neturi.

Vidaus reikalų viceministras

Česlovas Mulma

Darius Vasaris, tel. (8 5) 271 7138, el. p. darius.vasaris@vrm.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS SAUGUMO DEPARTAMENTAS

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai

2019-11-06 Nr. 18-9932
Į 2019-10-22 Nr. (37.2-32)3-3866

DĖL NACIONALINIAM SAUGUMUI UŽTIKRINTI SVARBIŲ OBJEKTŲ APSAUGOS ĮSTATYMO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas įvertino Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 ir 19 straipsnių ir 1 ir 4 priedų pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas) ir teikia šiuos siūlymus:

1. Projekto 3 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo (toliau – Įstatymas) 10 straipsnio 5 ir 6 dalyse įvedama nauja „išankstinės patikros“ sąvoka, tačiau Projekte nei pateikiama šios sąvokos apibrėžtis, nei nustatoma, kokiais atvejais tokia patikra atliekama, todėl šiose dalyse nustatytos išimtys tampa neaiškios. Siekiant teisinio aiškumo, siūlytina arba atsisakyti žodžio „išankstinė“ (galimai pateikiant nuorodą į Įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nustatytus patikros atvejus, jei būtent šiuos atvejus siekiama laikyti išankstine patikra), arba Projekte apibrėžti, kas laikoma išankstine patikra.

2. Atsižvelgiant į tai, kad ne visos Įstatymo prieduose nurodytos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės veikia strategiškai svarbiuose ūkio sektoriuose ar apsaugos zonose (pavyzdžiui, akcinė bendrovė „Jonavos grūdai“), ir siekiant sudaryti prielaidas inicijuoti ir tokių įmonių atitikties nacionalinio saugumo interesams patikrą paaiškėjus Įstatymo 11 straipsnyje nurodytoms aplinkybėms, siūlytina Įstatymo 12 straipsnio 3 dalyje po žodžių „apsaugos zonos teritorijoje“ įrašyti žodžius „arba yra įgijęs šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 1-3 punktuose nurodytus vertybinius popierius ir (arba) teises“.

3. Siūlytina Projekto 5 straipsniu keičiamo Įstatymo 12 straipsnio 4 dalies 7 punktą, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 1 dalį (savivaldybė yra valstybės teritorijos administracinis vienetas), dėstyti taip: „savivaldybės, kurios teritorijoje esančioje apsaugos zonoje investuotojas siekia vykdyti (vykdo) veiklą ar įsigyti turto, vykdomoji institucija.“

4. Projekto teikime kaip viena sprendžiamų problemų įvardijama tai, kad šiuo metu Įstatymas nustato per trumpus galutinius terminus patikrai atlikti, o aiškinamajame rašte konstatuojama, kad turėdamos trumpus terminus patikrą atliekančios institucijos negali tinkamai išsiaiškinti dėl konkrečių investuotojų atitikties nacionalinio saugumo interesams kriterijų egzistavimo, tačiau Projektu patikros terminai ne ilginami, o trumpinami. Įstatymo 12 straipsnio 8, 9 ir 10 dalyse vietoj 15 dienų nustatomas 10 darbo dienų (atitiktų 12 kalendorinių dienų), vietoj 5 dienų – 3 darbo dienų ir vietoj 20 dienų – 15 darbo dienų (atitiktų 19 kalendorinių dienų) terminai, *aiškinamajame rašte nepagrindžiant tokio terminų trumpinimo tikslingumo*. Kaip nurodoma aiškinamajame rašte, net ir šiuo metu nustatytas 15 kalendorinių dienų terminas išvadas teikiančioms institucijoms nėra pakankamas, siekiant surinkti ir apibendrinti informaciją bei pateikti išvadą Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisijai (toliau – Komisija), todėl nepritariame patikros terminų trumpinimui. Kartu pažymime, kad siūloma Įstatymo 12 straipsnio nauja 12 dalis, numatanti galimybę sustabdyti patikros terminą, pati savaime nereiškia ilgesnio patikros termino nustatymo, nes siejama tik su Komisijos

pirmininko teise *motyvuotu* sprendimu sustabdyti patikrą, *kai Komisijos išvados priėmimui reikalinga gauti papildomą informaciją*, t. y. tokiu atveju pirmiausia turėtų būti pagrįstas papildomos informacijos poreikis. Todėl, siekiant išspręsti aiškinamajame rašte įvardytas problemas, siūlome Įstatymo 12 straipsnio 8, 9 ir 10 dalyse vietoj 15 dienų nustatyti 15 darbo dienų, vietoj 5 dienų – 5 darbo dienų ir vietoj 20 dienų – 20 darbo dienų terminus.

5. Aiškinamajame rašte nepateikiami argumentai, kodėl Projekto 6 straipsniu keičiamame Įstatymo 13 straipsnyje siūloma atsisakyti valstybės institucijų ir Komisijos teisės inicijuoti nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių sandorių atitikties nacionalinio saugumo interesams patikrą, jeigu šios įmonės nevykdo šiame straipsnyje nustatytų prievolių, (galiojanti Įstatymo 13 straipsnio 4 dalis), taip pat pirmos ir antros kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių *sudarytų sandorių* atitikties nacionalinio saugumo interesams patikrą, kai turima informacijos, kad sandorio šalis atitinka bent vieną iš Įstatymo 11 straipsnyje įtvirtintų kriterijų (galiojanti Įstatymo 13 straipsnio 6 dalis). Neaišku ir tai, kodėl Įstatymo 13 straipsnyje siūloma atsisakyti nuostatų, reglamentuojančių sandorio pripažinimo neatitinkančiu nacionalinio saugumo interesų pasekmes (galiojanti Įstatymo 13 straipsnio 8 dalis). Manytina, tokie siūlymai silpnina nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių sandorių atitikties nacionalinio saugumo interesams užtikrinimo institutą. Siūlytina arba palikti Įstatymo 13 straipsnio 4, 6 ir 8 dalyse įtvirtintas nuostatas, arba aiškinamajame rašte pagrįsti, kodėl jų atsisakoma.

6. Projekto 6 straipsniu keičiamo Įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad Vyriausybė tvirtina pirmos ir antros kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių ketinamų sudaryti sandorių sąrašą, tačiau nei iš Projekto, nei iš aiškinamojo rašto nėra aišku, kokiais kriterijais vadovaujantis ir kokių laikotarpiu ketinami sudaryti sandoriai turi būti įtraukti į šį sąrašą. Tokio sąrašo tikslingumas abejotinas ir tuo aspektu, kad galimai būtų sudėtinga numatyti baigtinį ketinamų sudaryti sandorių sąrašą, o tokiu atveju pirmos ir antros kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės netektų pareigos informuoti Komisiją apie į sąrašą neįtrauktus sandorius, net jei jie akivaizdžiai būtų reikšmingi nacionalinio saugumo aspektu. Todėl svarstytina, ar nebūtų tikslinga atsisakyti tokio sąrašo tvirtinimo, o šio straipsnio 5 dalyje nurodytus kriterijus, kuriais turi vadovautis valstybės institucijos, vertindamos sandorius, 13 straipsnio 2 dalyje formuluoti kaip kriterijus, kuriais turi vadovautis pirmos ir antros kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės, informuodamos Komisiją apie jų ketinamus sudaryti sandorius.

7. Atsižvelgiant į tai, kad informacija apie pirmos ir antros kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių ketinamus sudaryti sandorius yra prieinamesnė valstybės ir savivaldybių institucijoms, kurios yra valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančios akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės akcijų valdytojos (kurioms šios akcijos perduotos valdyti patikėjimo teise) arba kurios įgyvendina valstybės ar savivaldybės įmonės savininko teises ir pareigas, nei Respublikos Prezidentui, Vyriausybei ar Valstybės saugumo departamentui, bei siekiant teisės normos efektyvumo, siūlytina Projekto 6 straipsniu keičiamo Įstatymo 13 straipsnio 7 dalyje nustatyti, kad dėl sandorių patikros gali kreiptis subjektai, nurodyti Įstatymo 12 straipsnio 4 dalyje.

8. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo 12 straipsnio 5 dalis nereglamentuoja kreipimosi nagrinėjimo tvarkos, o Projekto 6 straipsniu keičiamo Įstatymo 13 straipsnio 7 dalyje nurodyto kreipimosi atveju turėtų būti ne tik nagrinėjamas prašymas, bet ir atliekama asmens patikra, siūlome 13 straipsnio 8 dalį išdėstyti taip: „Šio straipsnio 7 dalyje nurodyto kreipimosi atveju asmens patikra atliekama *mutatis mutandis* taikant šio įstatymo 12 straipsnio nuostatas“.

9. Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 92 straipsnio 12 dalyje nustatyta, kad pirkimo sutarties vertinimas dėl jos atitikties nacionalinio saugumo interesams Įstatymo nustatyta tvarka atliekamas tais atvejais (nepriklausomai nuo pirkimo sutarties vertės), kai pirkimų techninėje specifikacijoje reikalaujama, kad prekės, paslaugos ar darbai nekeltų grėsmės nacionaliniam saugumui, ir dėl visų nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbiuose ūkio sektoriuose veikiančių perkančiųjų organizacijų (ne tik nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių) ketinamų sudaryti sutarčių. Taigi, Projekto 6 straipsniu

keičiamo Įstatymo 13 straipsnio 9 dalies nuostata, kuri numato tik nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių ir tik šio straipsnio 1 dalyje nustatytus vertės kriterijus atitinkančių pirkimo sandorių patikrą, sukurtų teisės normų konkurenciją. Siūlome arba Projekto nuostatas suderinti su Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis, arba parengti ir kartu su Projektu pateikti Viešųjų pirkimų įstatymo 92 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, kuriuo šio straipsnio nuostatos būtų suderintos su siūlomomis Projekte.

10. Projekto 6 straipsniu keičiamo Įstatymo 13 straipsnio 10 dalyje siūloma nustatyti šio straipsnio 1 dalies taikymo išimtį Ignalinos atominėi elektrinei ir nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių ketinamiems sudaryti sandoriams, kuriais ketinama įgyti paskolas, tačiau aiškinamajame rašte nepateikiamas šių išimčių pagrindimas. Manytume, kad nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių sandoriai dėl paskolos įgijimo, atsižvelgiant į galimas tokių sandorių šalis ar sandorių sąlygas, tam tikrais atvejais galėtų būti reikšmingi nacionalinio saugumo aspektu, todėl tokią išlygą vertiname kaip abejotiną. Neaišku ir tai, kodėl išimtis numatoma tik ketinamų sudaryti sandorių dėl paskolos įgijimo atžvilgiu (tuo tarpu įmonės privalėtų informuoti apie esminius jau sudarytų sandorių dėl paskolos įgijimo pakeitimus, atitinkančius 13 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus). Siūlome apsvarstyti galimybę Projekte atsisakyti išimties sandorių, kuriais ketinama įgyti paskolas, atžvilgiu arba šią išimtį pagrįsti aiškinamajame rašte.

11. Projekto 10 straipsniu keičiamo Įstatymo 17 straipsnio 8 dalimi, be kita ko, siūloma išplėsti tikrinamų asmenų grupę – vietoj rangovo vadovų ir darbams vadovaujančių asmenų, turinčių teisę be palydos patekti prie nurodytų įrenginių ar turto, numatoma pareiga tikrinti šio straipsnio 1 dalyje nurodytas pareigas einančius rangovo asmenis, t. y. rangovo kolegialių priežiūros organų narius, rangovo valdymo organų narius ir *visus* rangovo darbuotojus, turinčius teisę be palydos patekti prie nurodytų įrenginių ar turto. Atsižvelgiant į tai, kad rangovai nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbioje įmonėje veikia tik ribotą laiką (sandorio vykdymo laikotarpiu), o darbus organizuoja bei prižiūri darbų vadovai, toks siūlymas, mūsų vertinimu, laikytinas neproporcingu ir nepagrįstu (pažymime, kad aiškinamajame rašte nepateiktas šio siūlymo pagrindimas). Kitiškai vertiname ir siūlymą nustatyti nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės pareigą patvirtinti rangovų ir subrangovų darbuotojų pareigų sąrašus – abejojame, kad nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbi įmonė disponuotų reikiama informacija ir kompetencijomis nuspręsti, kurie rangovo ar subrangovo darbuotojai turi būti tikrinami, taip pat, kad pats tvirtinimo veiksmas sukurtų pridėtinę vertę. Siūlytina aiškinamajame rašte aiškiau įvardyti problemą, kurią siekiama išspręsti, ir paieškoti alternatyvių jos sprendimo būdų.

12. Įstatymo 17 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad šio straipsnio nuostatos netaikomos trečios kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbioms įmonėms ir joms nuosavybės teise priklausantiems ar jų valdomiems nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbiems įrenginiams ir turtui. Atsižvelgiant į tai, kad personalo patikimumas laikytinas viena svarbiausių tokių įmonių saugumo garantų, siūlome atsisakyti šios išlygos, minėtą dalį pripažįstant netekusia galios. Manytume, siekiant Įstatymo 1 straipsnyje nustatytų tikslų, nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbiomis pripažįstamų įmonių atžvilgiu turėtų būti taikomos visos priemonės, kurios sudarytų prielaidas užtikrinti, kad tokios įmonės būtų apsaugotos nuo visų galinčių kelti grėsmę nacionalinio saugumo interesams rizikos veiksmų.

13. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo 17 straipsnyje apibrėžtas asmens tikrinimo pagrindas kyla ne iš jo paties valios, o iš Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesais grįstos įstatymo leidėjo valios, siūlytina Įstatymo 17 straipsnio 4 dalyje atsisakyti asmens sutikimo būti tikrinamam. Pažymime, kad Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) preambulės 43 punkte numatyta, kad, siekiant užtikrinti, kad sutikimas būtų duotas laisva valia, jis neturėtų būti laikomas pagrįstu asmens duomenų tvarkymo teisiniu pagrindu konkrečiu atveju, kai yra aiškus duomenų subjekto ir duomenų valdytojo padėties disbalansas, ypač kai duomenų valdytojas yra valdžios institucija ir dėl to nėra tikėtina, kad sutikimas, atsižvelgiant į visas to konkretaus atvejo aplinkybes, buvo duotas laisva valia.

14. Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad specialių kategorijų asmens duomenis leidžiama tvarkyti, *inter alia*, tuo atveju, kai tai leidžiama pagal Europos Sąjungos ar Lietuvos Respublikos teisės aktus, o šio įstatymo 11, 13, 14, 30 straipsniuose nurodyta, kad duomenų subjektų teisės gali būti visiškai arba iš dalies apribotos tik Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytais atvejais. Įgyvendinant šias nuostatas parengtas ir Lietuvos Respublikos Seimo rudens sesijos metu planuojamas svarstyti Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo Nr. VIII-1861 14 ir 16 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 16¹ straipsniu įstatymo projektas (XIIIP-3719), kuriuo būtų įtvirtinta žvalgybos institucijų teisė tvarkyti specialių kategorijų asmens duomenis, taip pat galimybė įstatyme nurodytais tikslais apriboti duomenų subjektų teises. Tačiau Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo nuostatos nesudarytų teisinio pagrindo Komisijai, Lietuvos Respublikos Vyriausybei ar kitoms Įstatymo nustatyta tvarka investuotojų ar sandorių patikroje dalyvaujančioms institucijoms tvarkyti specialių kategorijų asmens duomenis ar, prireikus užtikrinti nacionalinio saugumo interesus, apriboti duomenų subjektų teises. Atsižvelgdami į tai manome, kad tikslinga Įstatyme įtvirtinti specialiąsias normas, reglamentuojančias asmens duomenų, kai šie duomenys tvarkomi Įstatyme nustatytais tikslais, tvarkymą, ir siūlome Įstatymą papildyti tokiu straipsniu:

„X straipsnis. Asmens duomenų, kai šie duomenys tvarkomi šiame įstatyme nustatytais tikslais, tvarkymo ypatumai

1. Valstybės institucijos ir Komisija, vykdydamos investuotojų ir sandorių atitikties nacionalinio saugumo interesams patikrą, taip pat asmenų, pretenduojančių eiti pareigas nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbiose įmonėse, tikrinimą, renkamus asmens duomenis tvarko nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatyme ir šiame įstatyme nustatyta tvarka.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytais tikslais valstybės institucijos ir Komisija turi teisę tvarkyti ir specialių kategorijų asmens duomenis.

3. Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje, 14 straipsnio 5 dalyje, 30 straipsnio 1 dalyje nurodytos informacijos teikimas duomenų subjektams gali būti atidėtas, apribotas arba ši informacija gali būti neteikiama, taip pat šio įstatymo 12 straipsnyje, 14 straipsnio 1–3 dalyse įtvirtintos duomenų subjektų teisės susipažinti su asmens duomenimis, reikalauti ištaisyti, ištrinti asmens duomenis arba apriboti jų tvarkymą gali būti apribotos visiškai ar iš dalies, atsižvelgiant į tai, kiek ir kol tai būtina ir proporcinga, jeigu, duomenų subjektui pateikus informaciją ar įgyvendinus jo teises, gali būti sudarytos prielaidos pažeisti ar pažeistas nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų saugumas.“

Direktorius

Darius Jauniškis